

MER OM MARIA

Familj: Min livskamrat Lennart, tre vuxna barn i 50-årsåldern samt sex barnbarn.

Bor: Har hamnat i Stockholm.

Drömmer om: Efter ett omväxlande liv önskar jag mest att få behålla hälsa, energi och att få fortsätta leva ett aktivt liv med familjen nära.

Det bästa med skog: Skogen har gett mig ett nytt livsinnehåll i en ny värld som öppnade för både äventyr och möjligheter, och inte minst ekonomisk trygghet tack vare kunskap och stort engagemang.

Skogsbruk med affärssinne och energi

Allt har sin tid. De orden återkommer Maria Westrin Wernström ofta till. Kanske var det därför som det tog närmare 50 år innan hennes skogsintresse kom i gång på riktigt. Men sedan dess har hon satsat helhjärtat på skogen, och som mest har hon ägt tio fastigheter i Ångermanland.

– Att äga skog är fantastiskt, säger Maria. Om man har planterat ett träd har man inte levt förgäves!

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: MICHAEL ENGMAN

Solen lyser över det röda Per Albin-torpet nära Ramvik i Ångermanland. Den 13 hektar stora fastigheten har under åren varit en given samlingsplats för familjen, som består av maken Lennart och tre vuxna barn med familjer, och Maria kallar den för ett livsprojekt.

– Jag köpte torpet 2001 för att ha vi skulle ha en plats att vara på, i närheten av mina skogsfastigheter. Allt var rätt fallfärdigt, så jag har jobbat hårt med att renovera huset och ladugården. Nu har torpet omvandlats till en gård med flera byggnader för olika behov. Och där det förut bara fanns en vägg av sly växer numera en fin björkskog, berättar hon och tillägger med ett leende:

– Under mina aktiva år var det nödvändigt att jag kunde röja, hantera motorsåg och dra fram sly och

trädstammar med min fyrhjuling. Dessutom har jag blivit bra på att elda rishögar.

LÄRA SIG NYA SAKER

75 år fyllda är Maria fortfarande full av energi och har en aldrig sinande nyfikenhet på att lära sig nya saker. Hennes meritlista är lång och imponerande. Hon har bland annat utbildat sig till möbelsnickare, legitimerad distriktssköterska, beteendevetare och diplomerad hälsoprofilbedömare. Hon har även varit FN-soldat i Libanon, tagit examen i pedagogik, drivit hälsoföretag – samt fått tre barn och länge varit en hängiven Friskis och Svettis-medlem med flera träningspass i veckan. Sedan 50-årsåldern är hon en mycket aktiv skogsägare.

– Det är alltid roligt att få lära sig nya saker. Skogen kom in i mitt liv på allvar i början av 1990-talet, när jag och min syster fick skog i gåva av våra föräldrar. Så småningom bestämde jag mig, med stöd av min nya man Lennart, att bromsa andra tidsödande engagemang och satsa fullt ut på skogen. Det har jag aldrig ångrat, säger Maria och tillägger:

– Det innebar att jag blev fri att göra vad jag ville och att jag kunde vara mer med min Lennart. Det fina med skog är ju att man faktiskt kan ta beslut om den oavsett var man är.

FÖRSTA EGNA SKOGEN

Som barn var hon och systemen sällan med i familjens skog och hon tänkte inte på det där med skogsägande. Pappa Jonas tittade till skogen och skötte åtgärderna via olika samarbetspartners.

– Han önskade sig säkert att skogen skulle skötas av hans döttrar gemensamt. Men min första viktiga lärdom när vi tog över var att samägande inte är min grej. Jag och min syster hade olika uppfattningar om

← Maria följer skogsdebatten, inte minst vad gäller äganderätten och artskyddet.

– Det är så mycket tok! Hur kan man tro att vi skogsägare inte är rädda om de skogar vi har, vi har ju skapat dem och sköter dem på bästa sätt. Nu lever många med skräcken att det hittas rödlistade arter på deras fastigheter och så går det åt fanders med familjeskogsbrukets ekonomi.

hur skogen skulle skötas. Som tur var fick vi till en klyvning av fastigheten efter några år och fick därmed varsin del att ordna med efter eget sinne. Då kunde jag sätta fart och göra som jag ville!

1998 blev en avgörande milstolpe, för då anmälde sig Maria till dåvarande Skogsvårdsstyrelsens samtliga skogskurser som skulle gå våren 1999. Det ledde så småningom till en skogsbruksexamen i myndighetens regi. Hon fick sin examen samma dag som hon fyllde 50 år. Så småningom blev det även en högre utbildning för privata skogsägare vid Växjö universitet.

Det första egna skogsköpet var en gallringsskog.

– Med nya kunskaper vågade jag lägga ett lågt bud på en mindre fastighet, säger Maria och ler glatt vid minnet. Jag tror att jag köpte den för typ 150 000 och fick ut 100 000 på gallringen. Sedan köpte jag en annan skog och för att finansiera köpet lyckades jag sälja den första nygallrade för 250 000, och jag minns att jag tänkte ”Wow, är det så här man gör”. Sedan rullade det på!

Maria fick bland annat köpa en fastighet som var som en hel by med många byggnader.

– Men eftersom jag kände att jag inte kunde ta ansvar för alla byggnaderna styckade jag av själva gården och en del av skogen. Sedan kunde jag sälja en skogsgård med fina avverkningsmöjligheter, säger hon och fortsätter:

– Som mest har jag haft tio skogsfastigheter. Med kunskaper, goda rådgivare, god konjunktur och antagligen också lite tur har jag lyckats bra.

LÖNSAMT SKOGSBRUK

Efter att ha släktforskat en hel del är Maria övertygad om att en del av hennes energi och ekonomiska sinne är ett arv från släkten i norra Ångermanland.

– Mina förfäder var strävsamma och i stort sett självförsörjande. Något jag tror vore omöjligt i nutid. De behöll sin jord och skog och var aktiva samhällsmedborgare.

Maria bedriver ett skogsbruk som ska vara lönsamt och har alltid skött skogen för att få den att öka i värde. Det har hon stor nytta av nu.

– Trots att jag arbetat så mycket i mitt liv har jag mycket liten pension eftersom jag avvecklade både företag och anställningar. Jag vågade satsa på min skog som blev min pensionsförsäkring och den har gett mig så många möjligheter.

Maria har sett till att gå på alla tänkbara skogsträffar och rådgivningsmöten, och läser gärna olika skogstidningar för att hålla sig uppdaterad.

– Jag har också haft mycket bra rådgivare under alla år, som har förstått mig och vad jag har velat göra.

De har verkligen stöttat mig och varit mina möjliggörare.

SKOGSBRUKSPLAN OCH SKOGSVÅRD

Maria lyfter också vikten av att ha en skogsbruksplan. Fram till nyligen gjorde hon egna som hon noggrant följde upp efter varje åtgärd.

– Jag har alltid haft skogsbruksplaner för mina skogar. Då vet jag precis vad jag bör göra och när jag bör göra det. Jag ser till att planera kommande åtgärder minst ett år i förväg, för då kan jag vara säker på att de blir utförda.

Hon är noga med att betona skogsvårdens betydelse och att se till att ekonomin alltid finns med i planeringen.

– Skogsvården är a och o för att få fina skogar som växer bra – och därför måste man alltid se till att det finns pengar till det. Skogsekonomin måste alltid finnas med och gå hand i hand med skötseln.

Maria har röjt mycket under årens lopp, men en axeloperation häromåret har tvingat henne att ta det lite lugnt.

– Att röja är kul, och efteråt kan jag riktigt se hur det växer. Jag hoppas att axeln blir bra så att jag kan komma i gång igen. När det gäller andra, mer omfattande åtgärder, så anlitar jag olika aktörer.

Tidigt insåg Maria att det är nödvändigt att ha mod och ”rätt skogspråk”, inte minst för att få dem hon

Per Albin-torpet har varit en härlig samlingsplats för Maria och hennes familj.

samarbetar med att göra som hon vill.

– Jag har arbetat med många olika aktörer och drar mig inte för att säga till om jag inte är nöjd med en åtgärd. Har jag beställt en sak så vill jag ha den utförd på rätt sätt. Jag är ju en kund till den jag gör affärer med och vill bli behandlad som en sådan. Rätt kundperspektiv och lyhörddhet är viktigt när jag väljer affärspartner.

Maria berättar om en undermålig förnygringsavverkning som ledde till att hon inte skulle få den köpeskilling som hade utlovats.

– Stubbarna var alldeles för höga, vilket gjorde att mina pengar stod kvar i skogen. Jag redogjorde för det dåligt utförda arbetet och det slutade med att den aktören fick ersätta mig, säger Maria.

VIKTIGT NÄTVERK

Nätverket Spillkråkan, som samlar kvinnor som äger skog i Sverige, betyder mycket för Maria. Hon gick med 1998, strax efter att nätverket hade startat, och var under många år väldigt engagerad i styrelsen.

– Skog är fortfarande en manlig kultur och kvinnor tas inte alltid på allvar. Vi kvinnor som äger skog behöver få träffas och diskutera på våra villkor. Tack vare Spillkråkan får jag vara del i ett sammanhang med likasinnade, där vi stärker varandra med erfarenheter och kunskap. I dag har vi cirka 800 medlemmar så föreningen fyller ju ett behov.

MARIA TIPSAR

KUNSKAP

Skaffa dig kunskap om din skog så att du kan ta vara på möjligheterna och blir en bra beställare.

RÅDGIVNING

Hitta en rådgivare som du trivs med och som du tryggt kan bolla alla dina funderingar med.

SKOG OCH EKONOMI

Se till att inte skatta bort dina pengar, genom att ha en god planering och genom att återinvestera en del av pengarna i din skogsverksamhet. Se över vad din skog kan ge och lägg upp en tydlig plan för kostnader och intäkter som sträcker sig över några år.

NÄTVERK

Skaffa dig ett gäng likasinnade skogsentusiaster som du kan dela erfarenheter och kunskap med, liksom dina fram- och motgångar.

LÅNGSIKTIGHET

Skogsbruk är långsiktigt, så planera och förvalta din skog och din skogsekonomi över en lång tidshorisont för att få bäst utfall. Se till att du har goda samarbetspartners som kan följa dig.

Även om Maria har energi som få, och ofta har många saker på gång, så hinner hon också med att njuta av skogen.

– Oh ja! Jag har bland annat arbetat med livsstilsförändring och stresshantering för olika grupper och företag och vet hur viktig skogen kan vara för att hitta lugnet. Jag kan känna sådan tacksamhet när jag ger mig ut och får förundras över naturen och allt som växer där. Lika viktig är Lennart, som är en riktig livsnjutare, som också får mig att stanna upp. Han är ju inte engagerad i skogen som jag, men ett stort och viktigt stöd.

TACKSAM FÖR MÖJLIGHETERNA

Nu står Maria inför ett nytt vägskäl i livet. Hon har sålt merparten av sina skogsfastigheter. "Livsprojektet" torpet som blev en gård kommer antagligen också att säljas.

– Jag känner inget vemod för att avveckla skogsbruket, utan var sak har sin tid. Jag är tacksam för de möjligheter som skogen har gett mig, för att torpet varit familjens mötesplats genom åren och för alla minnen jag har fått.

Maria tvekar dock lite på svaret när hon får frågan om hon är helt färdig med skog.

– Mja, jag har ju kvar en fastighet och blir inte min gård såld nu så behåller jag den också. Samt mitt engagemang för skogen och Spillkråkan. Men sedan hänger det ju på att jag får vara frisk. Så vi får se!